

Povjerenstvo za održivi razvoj, poticanje gospodarstva, energetiku i klimatske promjene

Na temelju članka 37. Poslovnika, a u vezi članka 28. Poslovnika o radu Gospodarsko-socijalnog vijeća i njegovih radnih tijela, Povjerenstvo za održivi razvoj, poticanje gospodarstva, energetiku i klimatske promjene na 41. sjednici, koja je održana 22. svibnja 2017. godine, razmatralo je Nacrt prijedloga uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom.

Na osnovi rasprave i izjašnjavanja pojedinih članova Povjerenstva usvojeno je sljedeće

MIŠLJENJE

1. Vlada Republike Hrvatske i Hrvatska udruga poslodavaca podržavaju donošenje Nacrta prijedloga uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom.
2. Matica hrvatskih sindikata, Nezavisni hrvatski sindikati i Savez samostalnih sindikata Hrvatske ne podržavaju donošenje Nacrta prijedloga uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom.
3. Ovom mišljenju prilaže se izdvojeno mišljenje Matice hrvatskih sindikata, Nezavisnih hrvatskih sindikata i Saveza samostalnih sindikata Hrvatske.
4. Kao sastavni dio ovoga mišljenja prilaže se mišljenje Hrvatske udruge poslodavaca.

IZDOJENO MIŠLJENJE MATICE HRVATSKIH SINDIKATA, NEZAVISNIH HRVATSKIH SINDIKATA I SAVEZA SAMOSTALNIH SINDIKATA HRVATSKE

Uvažavajući činjenicu kako je Uredbu o komunalnom otpadu potrebno žurno donijeti kao što je bio slučaj i s Planom gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2017.-2022. s kojim se kasnilo, ipak nismo mogli podržati uredbu iz koje je razvidno kako će cijene javne usluge za građane varirati ovisno o volji i mogućnostima jedinica lokalne samouprave. Unatoč tome što je nemoguće projicirati postotak rasta cijena javne usluge, neupitna je velika neizvjesnost na pad životnog standarda građana koji zasigurno neće biti jednolik u svim jedinicama lokalne samouprave u RH.

U 5 točaka koje slijede dajemo sažeti prikaz naših stavova koji su u nastavku razrađeni, promatrano po člancima predmetne uredbe.

1. Sam prijedlog Uredbe je nezakonit prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/2013) jer ne poštuje načelo onečišćivač plaća i želi naplatiti otpad od potrošača i kada ga nema.
2. Predlaže se uvođenje mjesečnog fiksnog troška kako bi potrošači plaćali i kada nemaju otpad i time se pogoduje davatelju usluga te se diskriminira potrošače. Mjesečni fiksni trošak pravda se hladnim pogonom tj. da davatelji usluga imaju troškove i kada rade smanjenim obimom.
3. Naknada za ugovorenu kaznu predviđena je Uredbom, što znači, ako nam netko u našu posudu za otpad ubaci nešto što tu ne smije biti onda će stanari platiti kaznu! Predlagač nije predvidio kako se zaštititi od onih koji neovlašteno stavljaju u tuđe posude svoje smeće pa koje još nije niti razvrstano. Danas se ne može ništa napraviti ako netko posred ceste istovari otpad i ode. Koliko imamo ilegalnih odlagališta?
4. Nezakonit fiksni trošak prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom temeljem kojeg se radi formula predložen je kao minimalna fiksna naknada, a kolika je maksimalna? Hoće li, kao do sada s vodom, fiksni trošak u pojedinim lokalnim zajednicama biti 3 puta veći nego u nekim drugim?
5. Kod određivanja lokacije reciklažnih dvorišta potrebno je voditi brigu da ne budu postavljena preblizu ceste ili pješačkih prijelaza te da ne zaklanjaju preglednost vozačima i pješacima.

Članak 1.

Za sada je još uvijek na snazi Zakon o održivom gospodarenju otpadom. Prijedlog Uredbe je suprotan navedenom Zakonu pa je odmah tako i nezakonit jer briše načelo "ONEČIŠĆIVAČ PLAĆA" i uvodi se fiksni trošak. Posebno se to odnosi na vikend naselja gdje u pojedine kvartove kamioni za odvoz otpada uopće ne ulaze od listopada do travnja ili svibnja, ali se uredno naplaćuje.

Članak 3. stavak 1. točka 20

Primjenjuje li se ugovorena kazna samo na potrošača ili bi trebalo napisati da se primjenjuje i na davatelja usluge kada postupa protivno ugovoru (diskriminacija)? Što ako potrošači, u ugovoru koji je dvostrani pravni akt, ne pristanu na ugovorenu naknadu za postupanje korisnika protivno ugovoru iz članka 15. ove Uredbe. Može li to netko nametnuti jer se onda radi o nepoštenim odredbama ugovora? Tko određuje ugovorenu naknadu i temeljem kojih parametara se određuje njezina visina? Ako se u posudi za komunalni otpad nađe jedna plastična boca ili 5 boca kolika je naknada? Koji su kriteriji za naplatu? Da li možda „od oka“ ili će biti propisano?

Članak 3. stavak 1. točka 22

Uredba se predlaže temeljem Zakona o održivom gospodarenju otpadom koji će biti ukinut prihvaćanjem Zakona o komunalnom gospodarstvu. Bitno je da se smeće plati kada ga se ima i u tom smjeru je i presuda Visokog upravnog suda Republike Hrvatske (NN 106/2016). Kako se uopće može predlagati da se nešto naplati, ako usluga nije obavljena?

Članak 4. stavak 2. točka 1.

Tko je odgovoran odlučivati kada korisnik ne postupa u skladu s ugovorom? Što to znači? Znači li to ako korisnik ne plaća naknadu za odvoz da mora biti vjerojatno novčano kažnjen radi toga ili to znači da će korisnik/ci biti kažnjeni ako netko u njihovu posudu za otpad stavi nešto što tu ne bi trebalo biti?

Predlagač uopće nije predvidio što bi trebao potrošač napraviti, ako netko u njegov spremnik stavlja svoje smeće ili čak nešto što tu ne bi trebalo biti (papir, plastiku, staklo). Hoće li potrošači korisnici usluga trebati pravdu uzeti u svoje ruke i tako rješavati problem ili će to zakonodavac omogućiti? Predviđena je ugovorena naknada za potrošače korisnike, ali nigdje nije predviđena nekakva ugovorena naknada za davatelje usluga ako ne obave svoj posao.

Članak 6. stavak 1. dodati u točki 6.

Kako će se provjeravati što je u spremniku, eventualno ono što tu ne treba biti, te kako dokumentirati i prema čemu kažnjavati potrošača? Prema čl.4. stavku 2. točki 1. proizlazi da će se to raditi „odokativnom“ metodom.

Članak 7. stavak 1. dodati u točki 4.

Kako da korisnik odgovara za spremnik kada je on bez nadzora? Na kraju krajeva netko može donijeti svoje smeće i ostaviti pokraj spremnika. Jedinice lokalne samouprave nisu u mogućnosti spriječiti divlja odlagališta smeća, a kako će potrošači spriječiti da netko u njihov spremnik nešto ubaci?

Članak 13.

Korisnik usluge je osoba od koje se uzima otpad. Kako bi potrošač trebao dokazati da nema otpada ako troši struju ili vodu? Najveći je problem kod potrošača koji nisu u mjestu prebivanja i traži se da plaćaju odvoz otpada kojeg nemaju kao što su primjerice vikendice. Što je s potrošačima koji u mjestu prebivanja ne troše niti vodu niti struju odnosno štedljivo se ponašaju? Koliki bi oni trebali imati trošak da im se to prizna? Što znači „na neki drugi način“? Kako se može odrediti stvaranje otpada temeljem korištenja električne energije ili vode? Kad bi davatelji usluge odvoza otpada evidentirali primljeni otpad od potrošača uopće im ne bi trebao bilo kakav drugi podatak. Ako potrošač u svojoj vikendici ima uključen hladnjak, rasvjetu da mu se pali ili gasi radi sigurnosti kada ga nema ili ima automatsko navodnjavanje, kako će se napraviti omjer potrošenih kilovata električne energije ili prostornih metara vode za stvoreno smeće? Bi li jedan kWh potrošene električne energije odgovarao pola spremnika

smeća ? Možda bi to trebalo malo razraditi pa da se plaća prema evidentiranom odvezenom otpadu što je i predviđeno prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom koji se namjerava ukinuti Zakonom o komunalnoj djelatnosti.

U neka mjesta pojedine četvrti posebno u turističkim područjima kamioni čistoće uopće ne ulaze od listopada do travnja, ali uredno naplaćuju potrošačima. Korisnik usluge treba platiti samo u onom razdoblju kada koristi nekretninu i kada stvara otpad.

Davatelj usluge mora voditi evidenciju o tome koliko je otpada preuzeo od potrošača prema načelu onečišćivač plaća što je u skladu s Direktivom EU 2008/98/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 19. studenoga 2008. Direktiva se uopće ne spominje u Uredbi.

Članak 14.

Izjava od strane davatelja usluge je nepromjenljiva. To bi trebalo biti u formi ugovora gdje obje strane imaju pravo dati svoje primjedbe i prijedloge.

Članak 14. stavak 4.

Naveden je premali broj odvoza. Je li to tako napisano jer će se vidjeti da to nije dobro pa će onda davatelji usluga morati naplatiti više odvoza kao izvanredne odvoze?

Članak 15.

Što podrazumijeva Ugovor i koje su točke tog ugovora? Ugovor je pravni akt najmanje dvije stranke u postupku i kako može biti sklopljen ako uopće nema formu ugovora kada potrošač potpiše Izjavu? Sklopiti ugovor se može, a kako se ugovor može raskinuti? Kako potrošač može utjecati na odredbe ugovora da se ugovor prilagodi jer je to pravni akt volje najmanje dvije strane? Bilo bi loše kada bi ugovor imao nepoštene odredbe o kojima druga strana ne može raspravljati i da se to primjenjuje.

Članak 15. stavak 2. točka 3.

Tko kontrolira cjenik je li on zakonit? Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom to radi tržna inspekcija, odnosno mora im cjenik biti dostavljen, ali oni ne kontroliraju zakonitost. Kad se Zakonom o komunalnoj djelatnosti ukine Zakon o održivom gospodarenju otpadom što će biti s cjenikom?

Članak 17. stavak 1. b , točka 6.

Radi li se tu o primopredaji otpada i evidenciji od strane davatelja usluge ili samom broju pražnjenja odnosno kada se kamion provози ulicom?

Članak 19. stavak 3.

Trgovačka društva su u većini slučajeva u vlasništvu jedinica lokalne samouprave i do sada smo imali slučajeve da su jedinice lokalne samouprave postupale nezakonito pa bi provjeru cjenika svakako trebalo izvršiti tijelo izvan jedinica lokalne samouprave tj. tržišni inspektorat.

Članak 20. stavak 5.

Omogućava se uvođenje fiksnog troška pa i za potrošače koji ne prebivaju stalno u mjestu gdje imaju nekretninu te se traži naplata prema broju pražnjenja spremnika u obračunskom razdoblju, a ne prema stvarno ispražnjenom broju spremnika. Osim toga, ako je u strukturi cijene javne usluge sadržana cijena obvezne minimalne javne usluge, zašto se za ukupnu cijenu ne propisuje maksimum?

Članak 25. stavak 2.

Daje se mogućnost davateljima usluga da još godinu dana naplaćuju kako žele odnosno nezakonito prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom jer ne naplaćuju niti po starom Zakonu o otpadu, ali

niti po novom Zakonu o održivom gospodarenju otpadom i taj rok bi trebalo skрати na maksimum 3 mjeseca ili 90 dana.

Na kraju ponovo napominjemo da je prijedlog Uredbe nezakonit, jer nije u skladu sa Zakonom o održivom gospodarenju otpadom i ne poštuje načelo onečišćivač plaća, ali zato ćemo svi platiti pa i oni koji nemaju smeća ili otpad.

Zamjenica koordinatora Povjerenstva

Katarina Litva, v. r.